

Θα συζητηθεί, λοιπόν, τώρα η πρώτη με αριθμό **709/26-5-2022 επίκαιρη ερώτηση** πρώτου κύκλου του Βουλευτή Α΄ Θεσσαλονίκης του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς κ. Αλέξανδρου (Αλέκου) Τριανταφυλλίδη προς την Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, με θέμα: «**Επιτακτική ανάγκη η λήψη δραστικών μέτρων για την εξάλειψη του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού (bullying)**».

Βέβαια, να υπενθυμίσω στον φίλο μου, τον Αλέξανδρο Τριανταφυλλίδη να μην το παρακάνουμε. Είναι 10.10΄ και 10.35΄ πρέπει να έχουμε φύγει.

Κύριε Τριανταφυλλίδη, έχετε δύο λεπτά για το ξεκίνημά σας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ: Σας ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρία Υπουργέ, το Μάρτιο του 2015 από εδώ αυτό το Βήμα είχα θέσει στον αρμόδιο Υπουργό το ίδιο θέμα που και σήμερα μας απασχολεί.

Σύμφωνα με τις τεχνικές αναφορές του Προγράμματος Διεθνούς Αξιολόγησης των μαθητών ISA, αλλά και έρευνες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του 2017 και του 2019 του Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Ψυχικής Υγείας σε συνεργασία με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας το 2018, αλλά και το «Χαμόγελο του Παιδιού» το 2021, παρατηρείται σταθερή αύξηση του ποσοστού του μαθητικού πληθυσμού της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που εκτίθεται σε φαινόμενα εκφοβισμού, bullying, όπως είναι πιο γνωστό.

Η ελληνική κοινή γνώμη εκπλήσσεται και σοκάρεται κάθε φορά που μια τραγωδία σχολικής βίας έρχεται στην επικαιρότητα, όπως η θλιβερή περίπτωση του φόνου του Άλεξ, του μαθητή στο σχολείο της Βέροιας, η υπόθεση της μαθήτριας του σχολείου της Αμάρυνθου, η υπόθεση Γιακουμάκη, του φοιτητή της Γαλακτοκομικής Σχολής των Ιωαννίνων το 2015, που είχε γίνει αφορμή για να έρθω στη Βουλή και να θέσω τότε στον ομόλογό σας Υπουργό το αντίστοιχο θέμα, αλλά και πιο πρόσφατες, όπως η τραγική κατάληξη του δεκατετράχρονου μαθητή στα Σεπόλια, η περίπτωση του εντεκάχρονου μαθητή στον Εύοσμο.

Επίσης, να θυμίσω και παλαιότερα περιστατικά, τον εννιάχρονο από το Πλωμάρι της Λέσβου που έσπασε τα δύο του χέρια πέφτοντας από μια μπασκέτα που τον κρέμασαν οι συμμαθητές του το 2015, τον δεκατριάχρονο από την Πάτρα που τον γύμνωσαν οι συμμαθητές του και τον περιέφεραν δεμένο στην αυλή του σχολείου το 2013.

Ισχυρίζομαι ότι δεν αρκεί ο κοινοβουλευτικός έλεγχος γι' αυτό το τεράστιο εθνικό θέμα. Εθνικό θέμα δεν είναι μόνο τα σύνορα της χώρας και η υπεράσπισή τους. Εθνικό θέμα είναι το μέλλον αυτού του τόπου, τα παιδιά μας, η νεολαία μας και θα έπρεπε αυτό το θέμα, κυρία Μακρή, να απασχολήσει το σύνολο της πολιτικής ηγεσίας σε μια προ ημερησίας διατάξεως συζήτηση στη Βουλή, όπου οι πολιτικοί Αρχηγοί θα πρέπει να καθορίσουν ένα εθνικό σχέδιο δράσης για την επόμενη μέρα. Είναι τόσο σημαντικό το συγκεκριμένο θέμα.

Θα δώσω κάποια πρόσφατα στοιχεία για το ζήτημα. Ένας ανήλικος την ημέρα έπεφτε θύμα ξυλοδαρμού στην Ελλάδα τον περασμένο χρόνο, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας. Υπάρχουν στοιχεία του «Χαμόγελο του Παιδιού». Ελπίζω να αστείεύεται η ομόλογός σας κυρία Μιχαηλίδου που θέλει να κλείσει το «Χαμόγελο του Παιδιού».

Ακούστε: Η εθνική τηλεφωνική γραμμή για τα παιδιά SOS χειρίστηκε δύο περιστατικά ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού ανά σχολική ημέρα από την έναρξη της σχολικής χρονιάς. Μιλάμε για το 2021 και μιλάμε για τα παιδιά μας.

Σοκάρεστε; Μη σοκάρεστε. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Είναι ένα φαινόμενο που προϋπήρχε και του οποίου η ένταση και τα μέσα έχουν αλλάξει. Οι νέες μορφές βίας, με την προσθήκη και της σεξουαλικής βίας, καθώς και της χρήσης του διαδικτύου, έχουν τέτοια χαρακτηριστικά που έχουν έρθει με σφοδρότητα στην καθημερινότητά μας και δικαιολογημένα απασχολούν και την κοινή γνώμη και την πολιτεία, που όμως αντιμετωπίζει ορισμένες φορές με επιπολαιότητα το θέμα, επιπλήττοντας μόνο τους δράστες.

Το φαινόμενο, όμως, θα πρέπει να αντιμετωπιστεί ολιστικά, συνολικά. Την ευθύνη δεν την φέρουν μόνο τα παιδιά. Την ευθύνη τη φέρουμε εμείς οι ενήλικοι, οι γονείς, οι κηδεμόνες, οι δάσκαλοι, που αδυνατούμε να παρέχουμε την κατάλληλη υποστήριξη, διαπαιδαγώγηση και ασφάλεια. Η ευθύνη της κοινωνίας είναι τεράστια και η πολιτεία θα πρέπει να αναλογιστεί τα λάθη και τις παραλείψεις της και να εστιάσει την προσοχή της στα αίτια.

Η δομή και η οργάνωση, η στελέχωση, η λειτουργία του σχολείου, αλλά και η οικονομική, ενεργειακή και ανθρωπιστική κρίση συνδέονται βαθιά με την ανάπτυξη του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού. Τα παιδιά δεν έχουν ακόμα προλάβει να διαμορφώσουν την προσωπικότητά τους. Αποτελούν τους πιο ευαίσθητους δέκτες των κραδασμών ενός

περιβάλλοντος που τα κοινωνικά προβλήματα οξύνονται υπέρμετρα -μνημόνια, πανδημία, απομόνωση για δύο χρόνια χωρίς σχολική ζωή-, αποτελώντας έτσι ένα σαθρό υπόβαθρο για τα δικαιώματα, αλλά και τις συμπεριφορές τους.

Εξηγούμαι και ολοκληρώνω το πρώτο μέρος για να σας δώσω την αφορμή, κυρία Υπουργέ, κυρία Μακρή. Όλα αυτά που έχουν γίνει δεν τα ακυρώνουμε: Θεσμοί, μέτρα. Αναφέρομαι μόνο ενδεικτικά, τηλεγραφικά -γιατί δεν έχουμε χρόνο- σε τέσσερα από αυτά. Ο θεσμός του Συνηγόρου του Παιδιού με τον ν. 3043/2003. Κεντρική Επιστημονική Επιτροπή στο Υπουργείο Παιδείας με το ΦΕΚ του 2013. Μπήκε από τον Υπουργό Δικαιοσύνης το 2015 η ποινική αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού στο άρθρο 312 του Ποινικού Κώδικα με τον ν. 4322. Το τελευταίο: Με τον ν. 4491/2017 ιδρύθηκε εθνικός μηχανισμός ο οποίος υλοποιεί το εθνικό σχέδιο δράσης για το παιδί. «Έτρεξε» η δράση, ανάπτυξη και λειτουργία του δικτύου, κ.λπ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Τριανταφυλλίδη.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, η ερώτηση που απευθύνω είναι η εξής: Θεσμούς έχουμε. Γιατί, όμως, το πρόβλημα από το 2015 -που το είχε θέσει η ταπεινότητά μου- μέχρι σήμερα, 2022, αντί να μειώνεται, αντί να υποχωρεί, φαίνεται ότι οξύνεται και έρχεται με σφοδρότητα; Θεσμούς από τη μια η πολιτεία δημιούργησε. Γιατί, όμως, δεν αποδίδουν; Τι φταίει και δεν έχουν αποτελεσματικότητα;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Τριανταφυλλίδη. Έχετε και δευτερολογία.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ: Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Μπορεί να κρατάτε τέσσερα λεπτά παραπάνω, αλλά είμαι υποχρεωμένος να δώσω τον ίδιο χρόνο και στον Υπουργό, για να είμαι δίκαιος εγώ.

Θα απαντήσει η Υφυπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων, κ. Ζέττα Μακρή.

Κυρία Μακρή, καλημέρα σας. Έχετε τρία λεπτά.

ΖΕΤΤΑ ΜΑΚΡΗ (Υφυπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων): Καλημέρα, κύριε Πρόεδρε. Εγώ δεν θα κάνω τόση κατάχρηση. Απλώς θέλω να σας πω ότι ο κ. Τριανταφυλλίδης τα δύο λεπτά τα θέλει για προθέρμανση. Δεν του φτάνουν ποτέ και για τίποτα, πόσο μάλλον όταν πρόκειται και για ένα τόσο ευαίσθητο θέμα. Πραγματικά είναι ένα πρόβλημα το οποίο είναι διαχρονικό, το οποίο είναι οξυμένο το τελευταίο διάστημα και είναι και εξαιρετικά δυσάρεστο.

Εγώ με τις διαπιστώσεις και την ένταση και την αγωνία που βγάλατε, κύριε Τριανταφυλλίδη, δεν θα διαφωνήσω. Πράγματι είναι ένα πρόβλημα το οποίο πρέπει να μας απασχολεί, όχι γιατί δεν είναι πρόβλημα όλης της ελληνικής κοινωνίας, αλλά γιατί εδώ λόγω της ευαισθησίας της μικρής ηλικίας των παιδιών γίνεται πολύ πιο δυσάρεστο. Είναι πολυπαραγοντικό. Σε αυτό θα συμφωνήσουμε. Κάνετε μόνος σας μια ρητορική –εκτιμώ- ερώτηση, ενώ υπάρχουν θεσμοί. Δηλαδή, είναι ένα θέμα διαχρονικό που ξεπερνά τα κόμματα. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι δεν είναι εδώ η προσέγγιση ούτε από την πλευρά σας ούτε από την πλευρά μου μικροκομματική. Είναι αμιγώς πολιτική και θεσμική. Αλλά κάνετε κι ένα ρητορικό ερώτημα, γιατί ενώ υπάρχουν θεσμοί, γιατί η πολιτεία διαχρονικά έλαβε μέτρα τουλάχιστον σε θεσμοθέτηση επιτροπών ή προδιαγραφών, ώστε να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο, παρόλα αυτά υπάρχει και είναι οξυμένο.

Εγώ θα τολμήσω να κάνω μια πολύ δυσάρεστη πρόβλεψη, επειδή και στο εξωτερικό που τα αντιμετώπισαν αυτά τα φαινόμενα πολύ νωρίτερα δεν τα μηδένισαν. Μπορεί να τα περιόρισαν, αλλά δεν τα εξάλειψαν. Πολύ φοβούμαι ότι και εδώ χρειάζεται τιτάνια προσπάθεια να τα αντιμετωπίσουμε. Αναφέρατε τον σεξουαλικό εκφοβισμό, το «bullying», αυτό που το χαρακτηρίζουμε με την αγγλική έκφραση, υπάρχει η βία γενικώς στα σχολεία, υπάρχει και το «cyber bullying». Είναι φαινόμενα τα οποία πραγματικά κάθε μέρα χρειάζονται διαφορετική αντιμετώπιση.

Αναφέρατε το πιο τελευταίο περιστατικό, το πιο πρόσφατο του δεκατετράχρονου. Θέλω να σας πω γι' αυτό ότι αμέσως το Υπουργείο διέταξε έρευνα. Καλώς και εσείς δεν προτρέξατε, δεν είπατε τον λόγο για τον οποίον το παιδί έφυγε από τη ζωή, γιατί δεν έχουμε καταλήξει ακόμη. Πάντως αυτό ήταν το τελευταίο πιο αφυπνιστικό στοιχείο. Όλα τα άλλα που αναφέρατε -εξίσου δυσάρεστα- μας είχαν απασχολήσει κατά διαστήματα, με αποκορύφωμα την απώλεια της ζωής του Γιακουμάκη.

Θα σας αναφέρω, κύριε συνάδελφε, στην πρωτολογία τα βραχυπρόθεσμα μέτρα τα οποία έχουμε πάρει για την πρόληψη και την αντιμετώπιση του «bullying» και στη δευτερολογία τα μέτρα που έχουν μακροπρόθεσμο αποτέλεσμα, τονίζοντας πάντοτε -και θέλω αυτό σας παρακαλώ να ληφθεί σοβαρώς υπόψιν- ότι αυτό δεν σημαίνει ότι δεν θα συνεχίσουμε τα φαινόμενα αυτά να τα

αντιμετωπίζουμε και «ad hoc» και γενικά, με την ελπίδα, με την πεποίθηση ότι όλη η κοινωνία στα θέματα αυτά θα σταθεί αλληλέγγυα. Θέλω να συμφωνήσετε μαζί μου, πριν προχωρήσω στην αναφορά των μέτρων, ότι δεν αρκεί μόνο η πολιτεία και ο σύλλογος των διδασκόντων που έχουν πρωτεύουσα ευθύνη. Χρειάζεται και συνεργασία με τον σύλλογο γονέων και κηδεμόνων και τις μαθητικές κοινότητες. Καμιά φορά και τα ίδια τα παιδιά αντιλαμβάνονται φαινόμενα που δεν φτάνουν στους εκπαιδευτικούς. Μια καλή συνεργασία θα μπορέσει ίσως να αποδώσει περισσότερο.

Οι κινήσεις που κάνει το Υπουργείο μας σε συνεργασία και με το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής για την άμεση πρόληψη είναι κατ' αρχάς η θεσμοθέτηση του συμβούλου σχολικής ζωής. Είναι, κύριε συνάδελφε, ένας εκπαιδευτικός που έχει υπό την ευθύνη του ομάδες μαθητών, τους καθοδηγεί, τους ενημερώνει και τους ίδιους και τους γονείς και κηδεμόνες σε θέματα παιδαγωγικής αντιμετώπισης τέτοιων ζητημάτων μεταξύ άλλων. Γίνεται, δηλαδή, διαχείριση κρίσεων, πρόληψη ακραίων συμπεριφορών, αλλά και να υπάρχει και κλίμα εμπιστοσύνης μεταξύ της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Υπάρχει ο εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας των σχολείων. Με την απόφαση του '21 -την υπουργική απόφαση- από το σχολικό έτος 2020-2021 κάθε σχολική μονάδα και πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης πρέπει να έχει έναν εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας που να αναφέρονται θέματα σχετικά με τη λειτουργία. Οι κεντρικοί άξονες του εσωτερικού κανονισμού είναι πέντε και σε αυτούς τους κεντρικούς άξονες εντάσσεται και ο άξονας «πρόληψη φαινομένων βίας και σχολικού εκφοβισμού», ώστε να αναπτυχθεί ένα θετικό σχολικό κλίμα και να προβληθούν ή και να αντιμετωπιστούν -εάν δεν τα προλάβουμε- τα φαινόμενα της βίας, της παρενόχλησης, του εξαναγκασμού και του σχολικού εκφοβισμού.

Έχουμε δημιουργήσει 1.100 οργανικές θέσεις ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών. Υπάρχουν δύο ειδικοί, μία ψυχολόγος και ένας κοινωνικός λειτουργός, ανά πέντε σχολεία. Επισκέπτονται μία φορά την εβδομάδα κάθε σχολείο που είναι στην αρμοδιότητά τους. Επίσης προσλήφθηκαν κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά 1.327 αναπληρωτές κλάδου ΠΕ23 Ψυχολόγων και 749 κλάδου ΠΕ39 Κοινωνικών Λειτουργών. Εδώ, κύριε συνάδελφε, θα σας θυμίσω ένα περιστατικό το οποίο έγινε πρόσφατα σε ακριτικό νομό, όπου μια νεαρή μαθήτρια κακοποιείται σεξουαλικά από τον πατέρα της. Και αυτό το αντελήφθη ψυχολόγος από την πρώτη κιόλας συνεδρία. Στον αντίποδα θα σας πω ότι υπήρχε και κορίτσι που επίσης το κακοποιούσε σεξουαλικά ο πατέρας του και του έκαιγε το χέρι και δεν το αντελήφθη εκπαιδευτικός.

Τα λέω αυτά γιατί δεν θέλω ούτε να απαλλάξω εκ προοιμίου την εκπαιδευτική κοινότητα αλλά ούτε και γενικώς και οριζόντια να αφορίσω τις καλές προσπάθειες που γίνονται. Υπάρχουν οι καλοί και σωστοί εκπαιδευτικοί, υπάρχουν και κάποιοι ελάχιστοι οι οποίοι δεν κάνουν σωστά τη δουλειά τους. Έχουμε βάλει ψυχολόγους στα ΕΠΑΛ στο πλαίσιο του προγράμματος «Μια νέα αρχή στα ΕΠΑ.Λ». Υπάρχει, επίσης και ξεκινάει από την πόλη σας, κύριε Τριανταφυλλίδη, η πιλοτική διαμεσολάβηση, δηλαδή εκπαιδευτικοί ενημερώνονται και επιμορφώνονται για τα φαινόμενα του εκφοβισμού. Το πρόγραμμα αυτό όταν θα εφαρμοστεί καθολικά σε όλη τη χώρα εκτός από την επιμόρφωση εκπαιδευτικών θα περιλαμβάνει και επιμόρφωση των μαθητών. Γι' αυτό σας είπα ότι και οι σχολικές κοινότητες παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο. Υπάρχουν, επίσης, οι αντισταθμιστικοί φορείς, όπως είναι τα ΚΕΔΑΣΥ, τα Κέντρα Διάγνωσης Αξιολόγησης Συμβουλευτικής, που παρεμβαίνουν άμεσα με επιτόπια παρουσία όταν υπάρχουν ανάλογα φαινόμενα.

Δεν θα κάνω άλλη κατάχρηση, κύριε Πρόεδρε. Θα συνεχίσω στη δευτερολογία μου.

Ευχαριστώ για την ανοχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Κι εμείς ευχαριστούμε.

Ορίστε, κύριε Τριανταφυλλίδη. Έχετε τρία λεπτά, αν και τα είπατε όλα στο πρώτο μέρος.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ: Με τα ερωτήματα που έθεσα στο τέλος της πρώτης μου παρέμβασης κατέδειξα χωρίς να απαξιώνω τους θεσμούς, τις λειτουργίες, την πρόληψη, την καταστολή και την ποινική αντιμετώπιση, ότι η ουσία βρίσκεται μέσα στη σχολική πράξη, στη σχολική κοινότητα. Είχα προτείνει και τότε, το 2015, τον σχολικό συμβούλιο κατά της βίας, έτσι ώστε μαζί με τον ψυχολόγο, μαζί με τον διευθυντή, μαζί με τον εκπρόσωπο των καθηγητών, μαζί με τον εκπρόσωπο του δεκαπενταμελούς, μαζί με τον εκπρόσωπο των γονιών να έχει ένα απάγκιο, ένα αγκωνάρι το παιδί για να καταγγείλει. Μπορούμε να βάλουμε και την ψηφιακή πλατφόρμα ανώνυμων καταγγελιών. Δεν έχω χρόνο να δώσω στα Πρακτικά για τους επόμενους, τις επόμενες και τους μελετητές, όλες αυτές τις αναφορές οι οποίες κωδικοποιούν το πρόβλημα

είτε από το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγείας που αναφέρεται στις μορφές του bullying είτε σε αυτό το πρόσφατο, το πρωτοσέλιδο της εφημερίδας Καθημερινή: «Μαμά, δεν αντέχω άλλο τα βασανιστήριά τους». Είναι συγκλονιστικό. Είναι φωνές παιδιών. Πιο κάτω λέει το ρεπορτάζ της Καθημερινής «Έχουν αγριέψει πολύ τα πράγματα. Τα σχολεία εδώ είναι πολύ παρατημένα» λέει η μαμά του παιδιού.

Όλα αυτά πρέπει να μας κινητοποιήσουν. Πρέπει να μας δείξουν τι πρέπει να κάνουμε. Σε έρευνα του «Χαμόγελου του Παιδιού», όπως σας είπα και στην πρωτομιλία μου, έξι στους δέκα Έλληνες δηλώνουν ότι έχουν δεχθεί bullying ως παιδιά και ως έφηβοι. Τι κάνουμε είναι το ερώτημα. Και εδώ πρέπει να σας πω ότι απέναντι στο ζεύγμα απουσία έγνοιας, φόβος και σιωπή, εμείς, ο πολιτικός κόσμος, η δρώσα και ζώσα πολιτεία και κοινωνία αντιπαραβάλλει την έγνοια, τη μέριμνα και την αλληλεγγύη. Και αυτά παίρνουν μορφή και η μορφή είναι ο ακαδημαϊκός, εκπαιδευτικός, γονιός. Είναι ο δάσκαλος. Συλλογικότητα. Συνεργατικότητα. Να δημιουργήσουμε κοινωνικά και ψυχολογικά αμορτισέρ μέσα στην σχολική πράξη.

Είναι τυχαίο, κυρία Υπουργέ, ότι στα καλλιτεχνικά σχολεία, στα μουσικά σχολεία, στα αθλητικά σχολεία, στα σχολεία με σχήματα θεατρικά, τα φαινόμενα bullying τείνουν να εκλείψουν ή είναι πολύ λιγότερα απ' ό,τι στον μέσο όρο των υπόλοιπων σχολείων; Γιατί; Γιατί το παιδί αντί να επιστρατεύσει τον θυμό, την οργή, την μπουνιά, την κλωτσιά, το βίντεο -όπου ένα κακοποιημένο παιδί φαίνεται να το κλωτσούν τρεις και τέσσερις άλλοι- αυτή την ένταση της νιότης του να μπορέσει να τη διοχετεύσει στη συνεργατικότητα, στη συλλογικότητα της θεατρικής πράξης όπου ο ρόλος δεν θα είναι ο κυρίαρχος. Δεν θα είναι ο αρχηγός της ομάδας και της σπείρας του σχολείου αλλά θα είναι ο ρόλος που θα έχει την επιβράβευση από το χειροκρότημα όλης της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Γι' αυτό αν θέλετε κάντε το και θα πρέπει να το κάνει και κάθε κυβέρνηση. Ενισχύστε το μάθημα της θεατρολογίας. Σας το είχα φέρει και πριν ακριβώς από έναν χρόνο. Καταθέτω στα Πρακτικά επιστολή διακοσίων θεατρολόγων που παλεύουν εδώ και δέκα, δεκαπέντε χρόνια. Πέρσι δημιουργήσατε εκατόν εβδομήντα έξι οργανικές θέσεις. Δημιουργήστε και άλλες και άλλες και άλλες. Έτσι θα καταπολεμήσουμε το bullying. Έτσι θα δημιουργήσουμε τα κοινωνικά και ψυχολογικά και εκπαιδευτικά αμορτισέρ, που θα εκτονώσουν δημιουργικά και θα δώσουν τη δυνατότητα στο παιδί να καταλάβει τη σχολική πράξη σαν τον καθρέφτη του καλού, του θετικού, του δημιουργικού και όχι της καταστροφής, της ισοπέδωσης, του γκρεμίσματος. Αυτό είναι το ζητούμενο.

Θα παρακαλούσα -αφού καταθέσω στα Πρακτικά το αίτημα των διακοσίων θεατρολόγων- για την επιτέλους δημιουργία οργανικών θέσεων που θα δώσουν το θεατρικό μάθημα, αλλά και θα δώσει έμφαση στα μουσικά, καλλιτεχνικά, αθλητικά σχολεία να αντιμετωπίσουν αυτό το κυρίαρχο θέμα. Δεν φτάνουν μόνο οι θεσμοί. Δεν φτάνουν μόνο οι τηλεφωνικές γραμμές. Δεν φτάνουν μόνο οι συνδυασμοί, οι συσχετισμοί και οι αναφορές. Θέλουμε ανθρώπους πάνω στους οποίους πραγματικά θα πατήσουμε και θα αξιοποιήσουμε για να αντιμετωπίσουμε το συγκεκριμένο πρόβλημα.

Κλείνω με αυτό. Σκεφτείτε, κάντε μια έρευνα -τόσες δημοσκοπήσεις γίνονται- γιατί στα σχολεία που έχουν θεατρικά σχήματα, γιατί στα καλλιτεχνικά, αθλητικά, μουσικά σχολεία τείνουν να εξαφανιστούν τα φαινόμενα bullying. Γιατί;

Σας ευχαριστώ.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Αλέξανδρος Τριανταφυλλίδης καταθέτει για τα Πρακτικά το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο Αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Και εμείς ευχαριστούμε, κύριε Τριανταφυλλίδη. Έχετε κάνει πάσα και για την επόμενη ερώτηση. Ωστόσο θα δευτερολογήσει πρώτα η Υπουργός. Ορίστε, κυρία Μακρή.

ΖΕΤΤΑ ΜΑΚΡΗ (Υφυπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων): Ευχαριστώ πολύ.

Πράγματι έχω απαντήσει σε αυτήν την ερώτηση και θα απαντήσω και σήμερα. Θέλω μόνο να πω στον κύριο συνάδελφο, ο οποίος επειδή με γνωρίζει και με την προηγούμενη ιδιότητά του και θα αντιληφθεί ότι είμαι ειλικρινής, ότι είναι πολύ χρήσιμη η δημοσιογραφική έρευνα, κύριε συνάδελφε και είναι και αφυπνιστική και ενημερωτική.

Θα μου επιτρέψετε όμως, εδώ να σας καταθέσω ένα περιστατικό το οποίο γνωρίζω, έχω πρωτογενή αντίληψη. Σε δημόσιο διάλογο, σε εκπομπή αναφέρθηκαν περιστατικά παρουσία μητέρας κακοποιημένης κοπέλας, παρουσία και του συνηγόρου της, τα οποία διερεύνησα και

ζήτησα και από τη μητέρα και από τον συνήγορό της να με επισκεφθούν στο Υπουργείο. Η διερεύνησή μου δεν οδηγούσε στο συμπέρασμα των όσων είχαν δημόσια καταγγεληθεί και ουδέποτε εμφανίστηκαν στο Υπουργείο.

Γιατί το λέω; Είναι ενδεχομένως ένα μεμονωμένο περιστατικό. Καμιά φορά χρειάζεται όλοι μας, όσοι έχουμε δημόσιο λόγο και ενδιαφέρον, μπορεί να χρειάζεται να κάνουμε και μια διασταύρωση των όσων καταγγέλλονται. Εάν σας ερμηνεύω σωστά, υπαινιχθήκατε, είπατε ότι πρέπει να υπάρχει και παιδεία πέραν των μέτρων και νομίζω σωστά σας ερμηνεύω. Και συμφωνώ απολύτως μαζί σας, συμφωνεί το Υπουργείο.

Σε αυτό το φαινόμενο λοιπόν το οποίο, όπως είπαμε, είναι πέρα από πολύ δυσάρεστο, πολυπαραγοντικό πρέπει εμείς να παρέχουμε στα παιδιά μας ένα περιβάλλον σεβασμού, αποδοχής και ενθάρρυνσης.

Εκπονούνται πάρα πολλά προγράμματα, κύριε συνάδελφε, πρόληψης σε συνεργασία με αρμόδιους φορείς, όπως το εργαστήριο ψυχολογίας του ΕΚΠΑ. Γίνονται παρεμβάσεις στα σχολεία και οι προσπάθειές μας θα ενταθούν ενόψει και της νέας σχολικής χρονιάς. Γιατί το Υπουργείο μας έχει ως κύριο μέλημα την ψυχική και σωματική υγεία όλων των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας, μέσα σε ένα κλίμα δημιουργίας, συνέργειας, αλληλοσεβασμού, που θα βοηθήσει τα παιδιά μας να αναπτύξουν όλες τους τις δυνατότητες. Και κράτησα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον την παρατήρησή σας, τη σημείωσή σας ότι σε σχολεία στα οποία υπάρχουν τέτοιες δραστηριότητες, όπως το θέατρο, όπως τα καλλιτεχνικά σχολεία, τα φαινόμενα αυτά είναι σημαντικά μειωμένα.

Άρα λοιπόν, θα συμφωνήσουμε ότι τα εργαστήρια δεξιοτήτων και τα νέα προγράμματα σπουδών μακροπρόθεσμα μπορούν να συμβάλουν εξαιρετικά στην αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού.

Τα εργαστήρια δεξιοτήτων είναι καινοτόμα, βραβευμένα εργαστήρια που έχουν θεματικές, που στοχεύουν στη δημιουργία κουλτούρας, πρόληψης της σχολικής βίας και καλλιέργειας του αλληλοσεβασμού.

Θα σας αναφέρω ενδεικτικά, κύριε Τριανταφυλλίδη, τον θεματικό κύκλο Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ-Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη, που έχει έννοιες όπως ανθρώπινα δικαιώματα και αξιοπρέπεια, αλληλοσεβασμός, σεβασμός στη διαφορετικότητα, ισότητα των φύλων, σχολικός και διαδικτυακός εκφοβισμός. Έχουν επιμορφωθεί πάνω από ογδόντα πέντε χιλιάδες εκπαιδευτικοί στα θέματα αυτά για τα εργαστήρια δεξιοτήτων αλλά και για αυτά τα θέματα.

Τα νέα προγράμματα σπουδών καλλιεργούν το πνεύμα κατά της βίας και των διακρίσεων, όπως για παράδειγμα στα κείμενα της γλώσσας και της λογοτεχνίας και η διάσταση αυτή διαπνέει όλα τα προγράμματα των σπουδών.

Επίσης, το Υπουργείο μας σε συνεργασία με το ΙΕΠ ολοκληρώνει την επεξεργασία μιας νέας παρέμβασης στα σχολεία που θα αφορά ακριβώς αυτό, την πρόληψη και αντιμετώπιση της σχολικής βίας και του εκφοβισμού. Θα είναι ένα πρόγραμμα με δομή που θα αφορά σε όλη τη σχολική κοινότητα, σε όλες τις βαθμίδες, με παραγωγή υλικού, επιμόρφωση, δημιουργία οδηγού, ψηφιακό κόμβο, δηλαδή με υλικό, με φορείς, με υπεύθυνους, φόρμα καταγραφής περιστατικών. Σύντομα θα σας ανακοινώσουμε τις λεπτομέρειες του προγράμματος.

Θεωρώ ότι κάθε συζήτηση για το θέμα αυτό είναι εποικοδομητική, χρήσιμη, αφυπνιστική και το Υπουργείο δεν παραμένει αδιάφορο σε καμία περίπτωση.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ: Για τις οργανικές θέσεις των θεατρολόγων;

ΖΕΤΤΑ ΜΑΚΡΗ (Υφυπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων): Δεν αναφέρεται στη σημερινή ερώτηση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Απόστολος Αβδελάς): Δεν αναφέρει κάτι τέτοιο η ερώτηση. Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Τριανταφυλλίδη. Πάντως, η κυρία Υπουργός έδειξε διάθεση για διάλογο.